

Osuwiska

Urząd Gminy Milówka

2015

Ruchy masowe ziemi są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, spętywania, odpadania, osiadania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania. Częstym zjawiskiem jest odnawianie się osuwisk na tych samych obszarach.

Osuwiska i tereny zagrożone osuwiskami występują przede wszystkim na obszarze Karpat (osuwiska karpackie stanowią 95% wszystkich osuwisk i terenów zagrożonych w Polsce), w strefie brzegowej Bałtyku oraz na stokach dolin rzek nizinnych. Obecnie szacuje się że liczba osuwisk w Karpatach może zawierać się w przedziale 50 - 60 tys. „Wskaźnik osuwiskowości” wyrażający wielkość obszaru objętego i zagrożonego osuwiskami w stosunku do powierzchni terenu ogółem jest w Karpatach szacowany na 30-40%.

Osuwiska powodują degradację objętych nimi terenów i zniszczenie posadowionych na ich obszarze obiektów budowlanych oraz infrastruktury (sieć drogowa, kanalizacyjna, linie telekomunikacyjne, elektryczne, gazociągi). Na terenach rolnych zniszczeniu ulegają uprawy i niekiedy przywrócenia wymaga funkcja rolna tego obszaru. Zniszczenia w drzewostanie powodują osuwiska występujące na obszarach leśnych. Ze względu na szczególnie częste występowanie osuwisk w obszarze karpackim ocenia się, że w Karpatach występuje średnio jedno osuwisko na 5 km drogi jezdnej.

Z uwagi na położenie Gminy Milówka na obszarze Karpat Zachodnich (zwanych też fliszowymi) osuwiska są charakterystycznym czynnikiem modelującym stoki, a tym samym powszechnym zagrożeniem związanym z budową geologiczną. Na terenie gminy wyznaczono obszary osuwisk stale i okresowo aktywnych, nieaktywnych oraz tereny zagrożone ruchami masowymi wynikające z danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Zalecenia dla ludności zamieszkałej na terenach osuwiskowych lub zagrożonych ruchami masowymi

- 1.** Na etapie planowania budowy na terenach karpackich należy sprawdzić lokalizację działki w odniesieniu do osuwisk i terenów zagrożonych. Informacje te są dostępne na Mapach osuwisk i terenów zagrożonych będących w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Żywcu i/lub Urzędu Gminy Milówka. Przed podjęciem robót budowlanych należy przeprowadzić wywiad ze starszymi mieszkańcami, czy wcześniej nie występowały tam osunięcia gruntu.
- 2.** Informację uzyskaną z Mapy osuwisk i terenów zagrożonych należy skonfrontować z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w celu stwierdzenia planowanego sposobu zagospodarowania tego terenu. W przypadku położenia planowanej inwestycji w obrębie osuwiska teren ten powinien być wyłączony z zabudowy. Na terenach zagrożonych osuwiskami przed przystąpieniem do budowy powinno się wykonać dokumentację geologiczno-inżynierską.
- 3.** W przypadku braku Mapy osuwisk i terenów zagrożonych dla obszaru potencjalnie zagrożonego inwestor powinien dokonać rozpoznania geologicznego (przez osobę posiadającą uprawnienia geologiczne 6, 7 lub 8). Przed przystąpieniem do budowy obiektu na terenach zagrożonych osuwiskami należy wykonać i zatwierdzić dokumentację geologiczno-inżynierską (wymagane uprawnienia geologiczne 6 lub 7).
- 4.** W przypadku zamieszkiwania na terenach osuwiskowych lub zagrożonych należy:
 - prowadzić obserwacje budynku,
 - obserwować teren wokół budynku, zwłaszcza po obfitych opadach,
 - wykonać właściwy system odprowadzenia wód opadowych,
 - nie prowadzić prac ziemnych polegających na podcinaniu skarp, zestramianiu zboczy, dociążaniu stoku (budowa nasypów, tarasów ziemnych itp.).
- 5.** Obserwacje prowadzone przez osoby zamieszkujące tereny zagrożone powinny polegać na:
 - obserwacji zbocza, czy nie występują wypływy i wycieki wody – szczególnie ważne są obserwacje w okresie zimowym,

- obserwacji roślinności na zboczu – czy nie występuje roślinność bagienna i wodolubna,
- obserwacji drzew na zboczu – czy są pochylone drzewa, tzw. „pijany las”,
- analizie zachowania się najbliższych zboczy – czy nie występują zapadnięcia gruntu w rejonach infrastruktury podziemnej, czy budynki nie są spękane,
- sprawdzaniu, czy nie powstały przesunięcia gruntu po wykonaniu wykopów kanalizacyjnych i wodociągowych w sąsiedztwie krawędzi zbocza,
- obserwacji czy budynek lub budynki, albo inne obiekty budowlane np. nasypy posadowione w sąsiedztwie krawędzi zbocza nie spowodowały nawet niewielkich zsuwów lub obrywów gruntu,
- obserwacji czy w morfologii zbocza zaznacza się erozja powierzchniowa – niewielkie rowki, zagłębienia lub inne nierówności,
- sprawdzaniu, szczególnie przy wysokich stanach wód powierzchniowych czy zbocze nie jest podcinane przez ciek wodny,
- kontroli czy roboty ziemne wykonane w dolnej części zbocza nie powodują uruchamiania zsuwów, osunięć gruntu.

6. Wszelkie zauważone zmiany zachowania się stoku lub budynków należy zgłaszać władzom lokalnym, a w przypadku wystąpienia wyraźnych spękań i przemieszczeń budynku należy go opuścić.

PAMIĘTAJ!

Do najczęstszych przyczyn powstawania osuwiska, wynikających z działalności człowieka zaliczono:

- ❖ nieprzemyślaną działalność inwestorów, przejawiająca się w lokalizacji budownictwa i infrastruktury komunikacyjnej na zagrożonych lub aktywnych stokach,
- ❖ podcięcie zagrożonego lub aktywnego stoku wykopami drogowymi lub budowlanymi,
- ❖ nadmierne nasiąknięcie powierzchni lub podstawy stoku w efekcie niewłaściwie wykonanej melioracji gruntu,
- ❖ przeciążenie stoku luźnym i nieregularnie zwałowanym nasypem powstałym np. z wykopów budowlanych, przy jego silnym nasyceniu wodami opadowymi lub roztopowymi.

Zanim zaplanujesz inwestycję budowlaną na terenach osuwiskowych, pamiętaj, że taka lokalizacja może w przyszłości znacząco wpłynąć na wysokość Twoich opłat za ubezpieczenie obiektu.